

INSPIRATIEDAG

DUAAL LEREN

VOOR SECUNDAIRE SCHOLEN,
CDO'S EN SYNTRA'S

W E L K O M

De meerwaarde van duaal leren in de derde graad, enthousiaste scholen getuigen!

Provinciaal Onderwijs Vlaanderen (POV)

W E L K O M

DUAAL LEREN

in de 3de graad

ENTHOUSIASTE SCHOLEN GETUIGEN

GO! onderwijs van de
Vlaamse Gemeenschap

OV De gemeente
maakt school
SG

 **PROVINCIAAL
ONDERWIJS
VLAANDEREN**

Voorstelling sprekers

Adelheid Van Hauwermeiren
Pedagogisch adviseur POV

Guido Defloor
Trajectbegeleider 6-7 Groenbeheer - Tuinaanleg
Coördinatie Duaal

Richtpunt
campus Gent-Oudenaarde

Geert Billooye
Directeur Personeel, Zorg, Administratie en
Organisatie

Programma

- Verwelkoming
- Opwarmertje
- Getuigenissen met specifieke aandacht voor
 - De meerwaarde van een dubbel aanbod: duaal en niet-duaal naast elkaar
 - Wat vinden leerlingen zelf?
 - Aanpak, organisatie & inzet van middelen
 - Rol van de trajectbegeleider(s)
 - Communicatie naar ouders, leerlingen en leerkrachtenteam
 - Aanpak screening met een minimale uitval als doel
 - Behoud van een goede binding met de school
 - De positieve impact van de duale leerweg op de niet-duale leerlingen
 - Uitdagingen? Toekomst?
- Ruimte voor vragen

Opwarmertje

- Wie heeft reeds duaal leren in het aanbod van de school?
- Zo ja,
 - wanneer ben je gestart?
 - hoeveel duale opleidingen?
 - hoeveel leerlingen?
- Zo neen,
 - waarom ben je nog niet gestart?
 - ben je van plan te starten op 1/9/23?
 - Of later?

De meerwaarde van duaal leren in de 3de graad

- Win-win voor leerling en werkgever.
- Proeven van het bedrijfsleven zonder die schoolomkadering te verliezen.
- Ervaring opbouwen binnen een ‘echte’ werkomgeving.
- Ontwikkelen van een echt bedrijfsgevoel.
- Werktempo, naleven van veiligheidsvoorschriften en werken in teamverband worden veel duidelijker.

De meerwaarde van duaal leren in de 3de graad

- Groeien als persoon - Ze leren attitudes die wij hen op school niet kunnen aanleren.
- Voor leerlingen die liever een andere leerweg willen bewandelen kan het een motivatie zijn om minder naar school te hoeven komen en al een paar dagen per week te leren op een echte werkvloer.
- Leerlingen die niet goed functioneren op school, kunnen openbloeien tijdens een duale opleiding.
- Iedereen is anders! Er zijn leerlingen die graag bezig zijn en graag onder de mensen zijn.

Wat betekent duaal leren in de derde graad voor de leerlingen?

Wat is het **WEL**:

- Positieve keuze
- Ervaringsgericht
- Authentiek leren
- Samenwerking school-werkplek
- Op maat
- Springplank
- Leerweg nieuwe innovaties
- Toegangsticket voor de arbeidsmarkt

Wat is het **NIET**:

- Lager niveau
- Een langere stage
- Gemakkelijk
- Voor leerlingen met leermoeheid
- Goedkope werkkracht

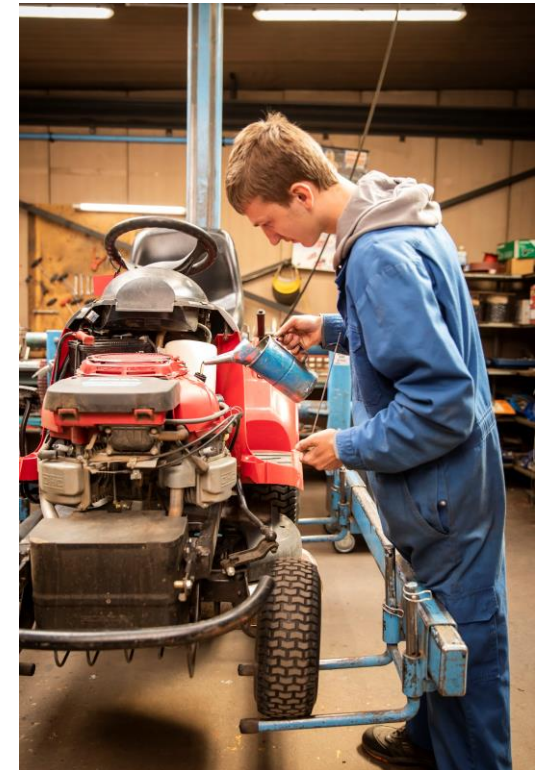
Wat zeggen leerlingen zelf?

- Al doende leert men
- Stages zijn te kort
- Verdieping op de werkvloer
- Loonaspect
- ADHD - "geen zittend gat"
- Leren op eigen benen staan
- Met plezier naar de werkvloer - op school was dit anders
- Ik doe nu wat ik graag doe
- Leerlingen die afstuderen, hebben dadelijk werk

Aanpak, organisatie en inzet van middelen - De Wijnpers, Leuven

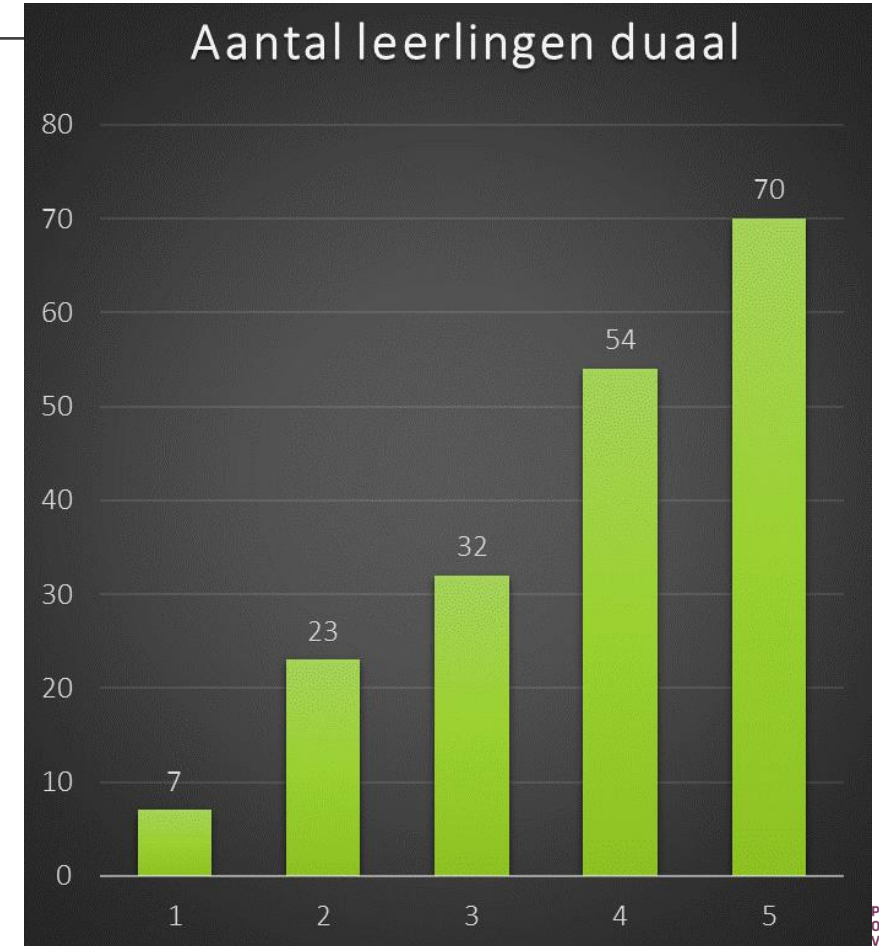
- Gestart in september 2017
Tuinaanlegger/groenbeheerder dual 7e jaar
- Huidig aanbod duale opleidingen:
 - Domein land en tuinbouw
 - 5+6e jaar Groenaanleg en beheer + 7de jaar Tuinaanleg/groenbeheer
 - 5+6e jaar Plant en milieu + 7de jaar Productiemedewerker plant
 - 5+6e jaar Dier en milieu + 7de jaar Productiemedewerker dier
 - 5+6e jaar Groendecoratie + 7de jaar Florist
 - 7de jaar Mechanicien tuin-, park en bosmachines
 - 7de jaar Natuurbeheerder
 - Domein STEM
 - 5+6e jaar Sanitaire en verwarmingsinstallaties
 - 5+6e jaar Koelinstallaties
 - 7de jaar Technicus installatietechnieken

Aanpak, organisatie en inzet van middelen – De Wijnpers, Leuven

- Leerlingenaantallen DUAAL - BSO

	Aantal leerlingen 3 ^{de} graad dual	Aantal leerlingen 3 ^{de} graad gewoon BSO
2017-2018	7	74
2018-2019	23	57
2019-2020	32	58
2020-2021	54	70
2021-2022	70	54
2022-2023	67	75

Aanpak, organisatie en inzet van middelen - De Wijnpers, Leuven

- Uitbreiding aanbod in aanvraag (2024-2025):

Dubbele finaliteit

Domein land en tuinbouw: Natuur- en groente technieken

Domein STEM: Koel en warmtetechnieken

10u werkplek

8u per week op werkvloer

2u opsparen = 2 projectweken op de werkvloer

4uur TV/PV op school

Aanbod algemene en specifieke vakken blijft op school

Aanpak, organisatie en inzet van middelen - De Wijnpers, Leuven

- We vinden het belangrijk dat leerlingen zich **verder professionaliseren in een traject dat best aansluit bij de eigen onderwijsbehoeften** én dat hen gericht voorbereidt op deelname aan de arbeidsmarkt.
- We kiezen bewust voor het **parallel aanbieden** van het reguliere en duale traject. Op deze manier kunnen leerlingen op elk mogelijk moment, als ze de nodige competenties hebben verworven de overstap naar duaal nog steeds maken.
- Met duaal leren willen we ook inzetten op een **verbreding van het studieaanbod**, opdat elk kind de juiste keuze kan maken en zo kan uitgroeien tot een goed gekwalificeerde vakman of –vrouw.

VISIE OP DUAAL LEREN

DE WIJNPERS, VOOR WIE VAN AANPAKKEN WEET!

Aanpak, organisatie en inzet van middelen - De Wijnpers, Leuven

Organisatie:

- Aanbod duaal leren in 3de graad - aanbod voltijds onderwijs
 - Groenaanleg en beheer duaal - Groenaanleg en beheer
 - Plant en milieu duaal - Plant en milieu
 - Dier en milieu duaal
 - Groendecoratie duaal
 - Sanitaire en verwarmingsinstallaties duaal - CV en sanitaire installaties
 - Koelinstallaties duaal
- Leerlingen duaal leren uit verschillende opleidingen zitten zoveel mogelijk samen voor algemene vakken
- Les op maandag en dinsdag (5+6e jaar)
- Trajectbegeleiders geven ook de praktijklessen

Aanpak, organisatie en inzet van middelen - De Wijnpers, Leuven

6DGB

Titularis : Defloor Guido

Organisatie:

- Les op maandag en dinsdag (5+6e jaar)
- Trajectbegeleiders geven ook de praktijklessen
- Per 2 leerling krijgt de trajectbegeleider 1 uur trajectbegeleiding

	Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag
1	Groenaanleg en -onderhoud Defloor G.	Frans Linthout V. H-1.10 PAV	Trajectbegeleiding DUAAL Defloor G.		
2		Bedrijfsbeheer Vanhoegaerden M. S1.6			
3		Project Algemene Vakken Gillis A. S0.2			
4					
5	Seminarie Defloor G. C0.4 Wetenschappen				
6					
7	Project Algemene Vakken Gillis A. C0.2	Project Algemene Vakken Gillis A. B-2.2			
8	Lichamelijke opvoeding Vanderschueren M. H - feestzaal	Levensbeschouwing Bourdeau C., Decoster K. Tan I., Vermeiren A. B-2.2, H1.10, H1.12, S1.5			
9					

© Index Education 2021

PROVINCIAAL
ONDERWIJS
VLAANDEREN

Aanpak, organisatie en inzet van middelen - De Wijnpers, Leuven

Sterktes:

- Inzetten op goede informatie naar de leerlingen = infomomenten in alle klassen van het 4e jaar
- Correcte informatie naar de ouders tijdens infoavond
 - Wat is duaal leren?
 - Wat is een OAO?
 - Waarom kiezen voor duaal leren?
 - Wat met vakantiewerk, kindergeld?
 - Hoe ziet een lesweek eruit?
 - Welke opleidingen?
 - Hoe verlopen de evaluaties?
 - Welk getuigschrift / diploma?
- Doorgedreven screening van de aangemelde leerlingen start in het vierde jaar.
- Snuffelstages in het vierde jaar

Aanpak, organisatie en inzet van middelen - De Wijnpers, Leuven

Sterktes:

- Het concept duaal leren is sterk aanwezig op school. Leerlingen kiezen er bewust voor.
- Vanaf de derde graad kiest ongeveer 50% voor een duaal traject.
- Infoavond voor bedrijven om netwerk van bedrijven te vergroten = succes.
- Inzetten op trajectbegeleiding = goed contact met bedrijven

Aanpak, organisatie en inzet van middelen - De Wijnpers, Leuven

Arbeidsrijpheid

- Om te slagen in duaal is het essentieel dat de screening optimaal verloopt.
- Advies van de klassenraad is belangrijk.
- Duaal is vooral voor de leerlingen met voldoende interesse en positieve werkattitude.
- Leerlingen toelaten tot duaal zonder grondige screening is vragen om problemen!

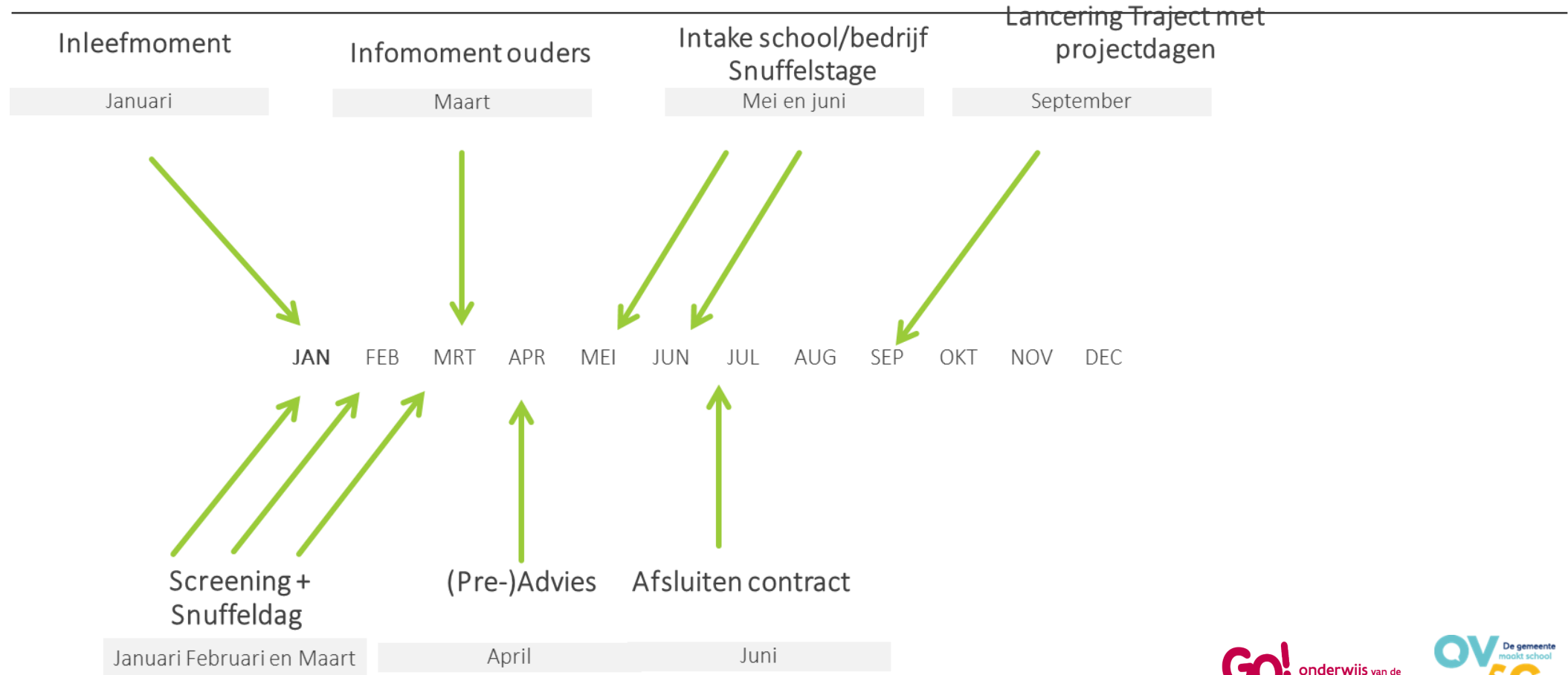
Leerstof afstemmen op profiel leerlingen

- Lessen op school moeten toepassingsgericht op de afdeling gegeven worden
- Interactie tussen PAV-FRANS/ENGELS-TRAJECT-SPECIFIEKE VAKKEN

Evenwicht School-Werkplek

- De leerlingen moeten een evenwicht bewaren tussen school en werkplek
- Schoolprestaties mogen niet lijden onder drukke werkperiodes
- Correcte afspraken tussen bedrijf en school

Screening - De Wijnpers, Leuven

Aanpak, organisatie en inzet van middelen - De Wijnpers, Leuven

Klasuurtje - seminarie uur:

- opvolging van de weekverslagen
- individuele competentie-opvolging
- pro-actief werken om conflicten op de leerwerkplek te detecteren en te voorkomen
- werken aan meer schoolbinding
- ervaringen op de leerwerkplek delen met medeleerlingen
- praktische zaken aanpakken, bv. de loonfiches bekijken

Aanpak, organisatie en inzet van middelen – Richtpunt campus Gent-Oudenaarde

Richtpunt campus Gent-Oudenaarde

Aanpak, organisatie en inzet van middelen

– Richtpunt campus Gent-Oudenaarde

- Gestart in **2016** met de richting Haarverzorging op locatie Oudenaarde
- Gestart in **2018** met de richting Haarverzorging op locatie Gent Godshuizenlaan
- Huidig aanbod op beide locaties:
 - Haarverzorging in de derde graad + 7de jaar Kapper-stylist
- Toekomst?
 - Besko, de sectorverantwoordelijke Schoonheidszorgen, onderzoekt of ook deze opleiding een mogelijke duale vorm kan opstarten,
- Vanaf de derde graad kiest ongeveer 28% voor een duaal traject.

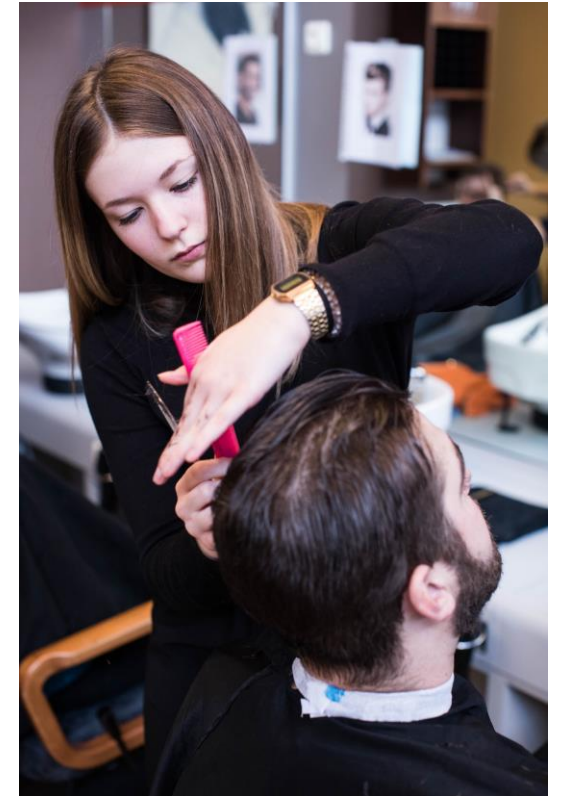

Aanpak, organisatie en inzet van middelen

– Richtpunt campus Gent-Oudenaarde

Waarom dual leren en instappen in toenmalige proeftuin?

- groenpluk tegengaan
- schoolverlaters 18+
- verhogen motivatie jongeren die op honger blijven zitten

Haarverzorging

Basisvorming	5de jaar (10 uren)	6de jaar (10 uren)
Levensbeschouwelijke vakken	2	2
Frans	2	2
Lichamelijke opvoeding	2	2
Project Algemene Vakken	4	4

Specialisatie	5de jaar (28 uren)	6de jaar (28 uren)
TV/PV Haarverzorging	4	4
Werkplekieren	24	24

Totaal: 38 uren

Algemene vakken	10	10
Levensbeschouwelijk vak*	2	2
Lichamelijke opvoeding	2	2
Engels (basisvorming)	2	2
Project algemene vakken	2 op school (2 op werkplek)	2 op school (2 op werkplek)
Specifiek gedeelte	28	28
TV/PV stage werkplekieren dames/heren	22 (24)	22 (24)
TV/PV praktijk dameskappen: salonpraktijk (incl. bio-esthetiek)	4	4
PV praktijk herenkappen/snittechnieken	2	2
TOTAAL	38	38

Kapper-stylist

Basisvorming	Totaal: 10 uren
Levensbeschouwelijke vakken	2
Lichamelijke opvoeding	2
Project Algemene Vakken	4
Engels	2
Specialisatie	Totaal: 28 uren
PV Haarzorg	4
Werkplekieren	24
Totaal: 38 uren	

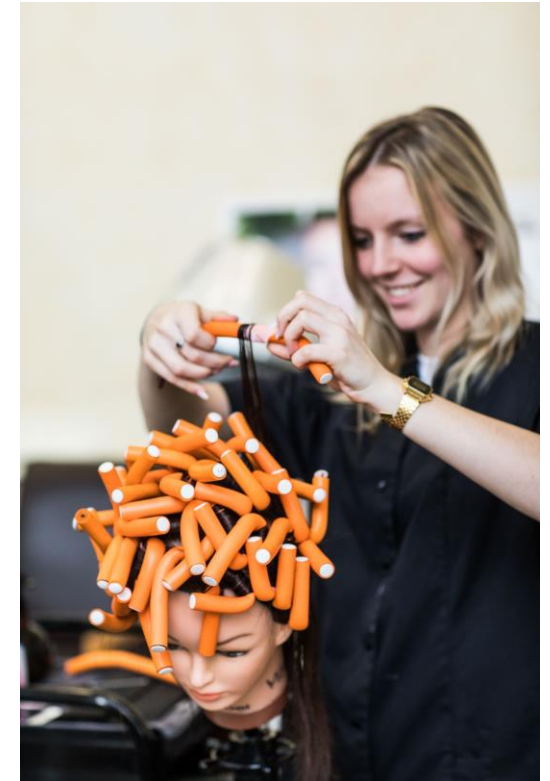

Vakken	Uren
Algemene vakken	13
Levensbeschouwelijk vak*	2
Lichamelijke opvoeding	2
Engels	2
Project algemene vakken	4 op school 2 op werkplek
Ondernemen	1
Specifiek gedeelte	25
TV/PV stage werkplekieren dames/heren	21 (23)
TV/PV praktijk dameskappen: salonpraktijk (incl. bio-esthetiek)	4
TOTAAL	38

Aanpak, organisatie en inzet van middelen

– Richtpunt campus Gent-Oudenaarde

- aanbieden parallel reguliere en duale vorm
- les op dinsdag en woensdag (48 uren rust)
- lessen apart groep Duaal en andere samen met reguliere groep
- deel van leerplan PAV wordt ook op werkplek bereikt
- trajectbegeleiders PV en AV
- noodzaak coördinator dual voor specifieke eigenschappen

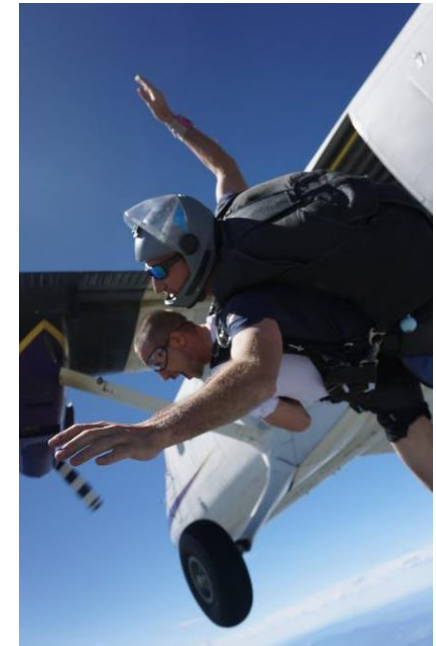
Rol van de trajectbegeleider(s)

- Cruciale sleutelfiguur
- Andere "skills" nodig (bemiddelaars, vertrouwenspersoon, ...)
- Ingebed in een team
- "Lijm" tussen school en werkplek
- Vertrouwensband met de leerwerkplekken (eerlijkheid)
- De frequentie van de bezoeken dient hoog te zijn

Communicatie naar ouders, leerlingen en leerkrachtenteam

- Geloof in duaal leren als cruciale randvoorwaarde
- Onafgebroken positief communiceren
- Zich letterlijk "smijten in het duaal verhaal"
- Coördinator duaal leren is een voordeel (kennis!)

Blijvende sensibilisering

- Om duaal leren verder uit te bouwen tot een sterk merk is een voortgezette en continue sensibilisering cruciaal.
- Het werven van leerlingen voor een duaal traject vraagt tijd en inspanning.
- Zorg voor duidelijke informatie.
- Interesse van ouders opwekken.
- Voldoende investeringen vanuit onderwijs en arbeidsmarkt.
- Duaal leren moet **in de eerste plaats gaan om leren.**

Aanpak screening met een minimale uitval als doel

- Belang van goede betrokkenheid van leerkrachten 4de jaar (ingebed in een goed OLB-beleid).
- Dit is niet het verhaal van één leerkracht maar van een team (o.a. betrokkenheid leerkrachten AV).
- Gesprek met drie, transparantie en niet over het hoofd van de leerling.
- Start vroeg!
- Uitgewerkte screening naar arbeidsrijpheid.

Behoud van een goede binding met de school

- Trajectbegeleider (= vertrouwenspersoon)
- Aangepaste cursussen (vooral PAV)
- Verplichte aanwezigheid op oudercontacten
- Week van dual:

 - Leuke activiteit voor de leerlingen
 - Leerlingen dual komen vertellen over hun ervaringen
 - Afterwork drink met leerlingen en werkgevers.
 - ...

De positieve impact van de duale leerweg op de niet-duale leerlingen

- Kleinere klassen
- Meer aandacht mogelijk voor de brede basiszorg en differentiatie
- Meer begeleidingskansen
- Leerlingen worden gemotiveerd door de succesverhalen van hun duale medeleerlingen. Een latere instap is ook steeds mogelijk (bv. pas instappen vanaf het 6de jaar).
- "Aanzuigeffect": soms ook externe leerlingen die worden aangetrokken tot de duale leerweg.

Uitdagingen?

- Soms angst bij leerkrachten, voelen zich bedreigd in hun job.
- Blijven waken over de te presteren uren (bv. horeca)
- Een puzzel om te leggen binnen de school (qua uren, leerkrachten, ...)
- Schaalgrootte heeft voor- en nadelen:
 - Klein beginnen: 1 of 2 duale opleidingen
 - Hoe meer het duaal systeem wordt uitgerold -- > hoe meer expertise, mogelijkheden om groepen samen te zetten, teamwerking, ...
 - Valkuil?

Laat je ondersteunen!

Je staat er nooit alleen voor ...

- Belang van lerende netwerken!
- Netwerkdagen
- PLG's
- RTC's
- Sectoren
- VDAB
- Technische Academy's
- ...

Ondernemingen versterken en ondersteunen in hun rol als opleider

Verschil stage en duaal leren:

- Stage: je oefent op de werkplek de competenties die je op school leerde.
- Duaal leren: je verwerft ook **nieuwe** competenties op de werkplek, en dat doe je in het kader van een opleidingsplan.
- Kennis aanleren op het bedrijf:
 - Ondersteuning door de school (cursusmateriaal, logboek, observatiefiches, didactische fiches, ...)
 - Communicatie tussen school en werkplek in geval van bv. remediëring.

Toekomst?

- Modernisering van het secundair onderwijs
- Duaal leren in de dubbele finaliteit?
- Aanloopfase organiseren?
- Flexibilisering van de trajecten
- Duaal leren overal hetzelfde (syntrum & centrum leren en werken)?

Tot slot ... Enkele krachtlijnen

- Het is waardevol om het duaal en niet-duaal systeem naast elkaar te organiseren (zeker in de 3de graad). De meerwaarde zit hem in het feit dat leerlingen echt de leerweg kunnen kiezen die het best bij hen past (bewuste keuze).
- Een goede screening en een intense begeleiding verhogen de kans op een succesvol duaal leertraject.
- Duidelijk en transparant communiceren naar alle stakeholders is een must!

Vragen? Bedenkingen?

Bedankt voor jullie aandacht!

werkplekduaal@vlaanderen.be

vlaanderen.be/werkplekduaal/opleidingsverstreckers

duaalleren.vlaanderen

M E E R I N F O

BEDANKT

VOOR UW AANDACHT

**V
R
A
G
E
N
?**